

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. X. Vtrùm peccatum mortale physicè & ex natura sua ita expellat
caritatem, vt hæc nulla ratione possit cum eo consistere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

Trident.
1. Cor. 6.

mnum Catholicorum, & aperte definita à Tridentino sessione 6. cap. 15. & canone 27. vbi id bene probat ex 1. ad Corinth. 6. vers. 10. Vbi dicitur, nec fornicatores, nec molles, nec adulatores, nec fures, &c. regnum Dei possessuros: quod esset falsum, si illi per eiusmodi peccata non perderent caritatem. Omnis enim qui vel semel fornicatur, aut furatur, aut adulterium committit, est vel fornicator, vel fur, vel adulter, quantumvis retineat fidem, & consequenter, nisi pœnitentiam egerit, non possidebit regnum Dei, quod, vt iam dixi, esset falsum si tales per illa peccata non perderent caritatem. Et ratio est, quia, sicut per quoduis vulnus lethale homo viuens occiditur corporaliter; ita per quoduis peccatum mortale occiditur spiritualiter (nam aliàs hoc peccatum non esset mortale) & consequenter amittit caritatem, quæ est vita animæ.

D V B I V M X.

Virum peccatum mortale physicè & ex natura sua ita expellat caritatem, vt hæc nulla ratione possit cum eo consistere?

131

Quidam absolutè affirmant fieri nullo modo posse, vt Deus conferat gratiam siue caritatem in eo qui mortaliter peccat. Hanc tenent omnes, qui docent gratiam siue caritatem nullo modo posse consistere cum peccato mortali habituali, quos citauit disput. 21. dubio 8. initio, præter Lorcam, qui etsi doceat implicare, vt gratia habitualis consistat cum peccato habituali; tamen putat eam nihilominus posse consistere cum peccato mortali actuali, si Deus eam in peccante vellet conferuare: quo casu ait talem nullam peccati maculam contracturum, sed mansurum iustum.

Lorca.

Probant autem alij illi Auctores suam sententiam iisdem rationibus, quibus probant impossibile esse caritatem simul in eodem consistere cum peccato habituali; quia scilicet caritas est formaliter amicitia Dei, conuersio ad Deum, iustitia, &c. peccatum verò est inimicitia cum Deo, auersio à Deo, iniustitia, &c. quæ simul in eodem esse nequeunt. quæ dicto dubio 8. satis refutauit. & positis quæ ibidem dixi, solutio huius difficultatis est facilis.

132

D. Thom.

CONCLUSIO I. Peccatum mortale expellit gratiam seu caritatem propriè demeritoriè. Ita D. Thomas 2. 2. quæst. 24. art. 10. & 12. in corpore. & Auctores citandi conclusione 2. Probatur, quia cum contineat grauissimam in Deum offensam, atque veram iniuriam, meretur absolutam rescissionem amicitia, ac odium ipsius Dei, & æternam damnationem, & consequenter ablationem ipsius caritatis, qua homo constituitur dignus amore ac amicitia Dei, atque adeo ipsius filius, & heres æternæ gloriæ. Etsi enim hæc dignitas ac filiatio sit annexa caritati ex solo Dei decreto; est tamen ei de facto inseparabiliter annexa, vt ostendi dicto dubio 8.

conclus. 1. Atque ita quicumque meretur amplius non esse filius Dei etiam meretur priuari caritate.

CONCLUSIO II. Peccatum mortale actuale non habet ex natura rei repugnantiam cum habitu caritatis, quæ eam necessariò expellat: quare si Deus vellet, posset in peccante mortaliter caritatem conferuare. Ita Auctores citati disp. 21. dubio 8. conclus. 3. & præterea Bonauent. in 3. d. 31. art. 1. quæst. 1. Durandus in 1. d. 17. quæst. 10. Paludan. in 3. d. 31. quæst. 1. art. 3. Contardus 1. 2. q. 21. a. 4. Henriq. quodl. 5. quæst. 23. Almain. tract. 2. Moral. c. 5. Lorca 2. 2. sect. 3. disp. 22. vbi docet eam esse ferè communem omnium antiquorum sententiam. Malderus 2. 2. quæst. 24. 2. 12. concl. 5. & plurimi recentiores. eamque aperte insinuat D. Thom. ibidem in corpore, vt infra ostendam.

Probatur Primò, ex dictis disp. 21. dub. 8. vbi refutauit omnes rationes, quibus alij probant caritatem non posse vlla potentia in eodem cum peccato mortali consistere.

Probatur Secundò, quia ratio formalis peccati actualis (secundum quam solùm, vt omnes fatentur, potest aliquam habere repugnantiam cum caritate) consistit aut in aliqua formalitate merè morali, aut in priuatione actualis bonitatis siue rectitudinis debite: inesse: atqui neutra ratione potest habere repugnantiam physicam cum caritate: ergo nullam eiusmodi repugnantiam cum ea habet. Minor probatur, quia formalitas moralis, cum non sit aliquid physicum, nequit cum ente physico habere physicam repugnantiam. Item dicta priuatio nec contrariè potest opponi caritati, vt perse patet; nec etiam priuatiue, quia hoc modo sola priuatio caritatis opponitur caritati, qualis secundum omnes non est formalis ratio peccati actualis.

Respondent alij Primò, peccatum actuale expellere caritatem, quatenus illud est quædam iniustitia & auersio à Deo; hæc verò quædam iustitia & conuersio ad Deum, quæ simul in eodem esse nequeunt. Sed hoc satis refutauit disput. 21. dubio 8. nu. 92. 93. & 113. Respondent Secundò, illud repugnare caritati mediare, quatenus necessariò in nobis causat priuationem gratiæ siue caritatis, in qua consistit peccatum habituale, atque ita necessariò illam expellit; sicut qui causat alicubi tenebras, necessariò expellit lumen.

Sed contrà, Hoc argumentum supponit Primò, peccatum habituale consistere in priuatione gratiæ habitualis, quod satis refutauit disput. 21. num. 105. Secundò, me posse immediatè causare priuationem alicuius rei, siue hanc destruere aut expellere ponendo immediatè ipsius priuationem. quod aperte implicat; quia nulla potest dari actio immediatè tendens ad priuationem alicuius rei; sed vt ponam alicuius formæ priuationem, debeo primò & immediatè destruere vel expellere ipsam formam, vel producendo formam ei repugnantem, qua formaliter expellatur, vel subtrahendo concursum ad eius conferuationem necessarium, aut impediendo causam, à qua necessariò conseruatur, ita vt eâ ulterius conferuare nequeat.

v. c.

v.c. vt ponam in aliquo subiecto priuationem caloris ; necessarium est vt producatur in eo frigus, aut vt impediatur ne causa, à qua calor necessario conseruabatur, possit eum ulterius conseruare. Item vt ponam alicubi tenebras, necessarium est vt corpus luminoso aut extinguiam aut amoueam, aut vt impedimentum ipsi obijciam, ita vt in eo loco amplius nequeat lucere. Quare similiter vt quis ponat in aliquo priuationem gratiæ, necessarium omnino est vt aliquo ex dictis modis gratiam expellat, scilicet aut producendo aliquam formam ei repugnantem, aut impediendo immediatè Deum, ne gratiam conseruet; & sic solum conseruet potèrit ponere priuationem gratiæ.

137
In peccato nulla est forma caritati physice repugnans.

Peccatum autem nullo ex dictis modis destruere physice caritatem clarè patet. nam nec producit aliquam realem formam physice repugnantem caritati; nulla enim talis vel apparet potest fingi, præsertim in peccato omissionis; nec etiam tollit causam conseruatam caritatem, quia hæc est solus Deus; nec etiam opponit Deo physicum aliquod impedimentum, quo in gratiæ conseruatione ita impediatur, vt eam ulterius nequeat conseruare, sicut opponimus impedimentum soli, dum claudimus fenestras. Illud enim fieri non posse etiam clarè patet: tum quia hic nulla talis physica entitas potest fingi (quia, vt omnes fateantur, quidquid est in peccato mortali physicum, potest cum caritate consistere) tum etiam quia aliàs sequeretur, virtutem diuinam vinci vt aliqua creatura, eaque compelli ab aliqua actione, scilicet ab vltiore gratiæ conseruatione, desistere, sicut oclusione fenestriæ superatur vis illuminationis solis, & compellitur desistere ab illuminatione cubuli. Illud autem absurdissimum est, nec potu vllum id in terminis ausurum admittere.

138
Ex quibus patet Primò, dicere peccatum expellere ex sua natura caritatem, siue gratiam habitualem, producendo immediatè in anima eiusdem priuationem: idem esse ac si diceres aliquem posse meridiè expellere aliquo loco lumen nullum corpus soli obijciendo, sed præcisè ibidem tenebras ponendo siue producendo. quod apertè absurdum est.

139
Lorca.
Lumen expellit tenebras, hæc tamen non expellunt lumen.

Patet Secundò, bene dixisse Lorcam 2.2. sect. 3. disput. 22. num. 5. etsi lumen verè formaliter expellat tenebras; non tamen contra dici posse tenebras expellere lumen. quia scilicet potest dari actio immediatè tendens ad productionem luminis, quo tenebræ expellantur; nulla tamen potest dari actio, qua immediatè tenebræ producantur: sed omnis actio qua tenebræ induci possunt, primò tendit in destructionem luminis, impediendo causam ipsam conseruantem, & tantum conseruatè ad positionem tenebrarum; vnde ad productionem aut destructionem luminis conseruatè se habet ablatio aut positio tenebrarum, non contra; ita scilicet vt tenebræ dicantur expelli aut poni, quia lumen producit aut tollitur; non tamen contra lumen potest dici aut produci aut expelli, quia tenebræ ponuntur aut tolluntur, quia, etsi extinctio luminis sit causa

Coninck de act. supernat.

tenebrarum, hæc tamen nullo modo possunt esse causa extinctionis luminis.

Vnde ipse ibidem num. 6. & 14. infert Primò, etiam posito quòd peccatum habituale (prout ipse putat à parte rei fieri) consistat formaliter in priuatione gratiæ habitualis, nihilominus hanc non habere immediatam & formalem repugnantiam cum peccato actuali, nec hoc ex natura sua habere vim illam expellendi; nisi mediatè per modum meriti & moralis impedimenti, quo Deus (vt infra dicam) ratione alicuius indecentiæ, quæ contingeret si gratia sine iusta causa conseruaretur in peccatore, & præcipuè ratione sui decreti, quo statuit eam in hoc non conseruare, quodammodo impeditur ne eam in peccatore conseruet; sicut oclusio fenestriæ impedit solem ne lumen in cubiculo conseruet: sicut tamen non obstante hac oclusione Deus posset facere, vt sol pergeret cubiculum illuminare; ita etiam non obstante peccato actuali, posset conseruare gratiam in peccante.

140

Infert Secundò, si Deus ea ratione gratiam siue caritatem in peccante mortaliter conseruaret, hunc non contracturum peccatum habituale, sed permansurum verè iustum & amicum Dei, eodem modo atque is, qui per solam attritionem cum Sacramento iustificatur, est verè amicus Dei; aut sicut esset is, cui Deus post peccatum mortale sine vlla eius penitentia gratiam iustificantem infunderet.

141

Quæ illationes sunt bonæ, posito quòd peccatum mortale habituale consistat formaliter in priuatione gratiæ habitualis, & quòd hæc ita necessariò hominem iustificet, vt fieri nequeat, quin eam habens sit iustus & amicus Dei. Sed ex aperta absurditate huius consequentis debuisse colligere falsitatem illius antecedentis siue suppositi, scilicet peccatum habituale consistere formaliter in illa priuatione, &c. Apertissimè enim absurdum est hominem grauissima peccata odij Dei, desperationis, & infidelitatis committentem, perseuerare iustum, amicum Dei, dignum celo, &c. Quare si caritas natura sua haberet vim hominem quocumque casu iustificandi, ita vt implicaret eum cui inest non esse de facto iustum & amicum Dei; putarem apertè ac optimè inferri, Deum non posse eam conseruare in peccante mortaliter: vel potius nullo modo fieri posse vt is qui eam habet, peccet mortaliter; sicut fieri nequit, vt natura vnica hypostaticè personæ diuinæ vlla ratione peccet. Quod cum experientia doceat esse falsum, videor mihi inde bene colligere falsitatem illius suppositi.

142

Si peccatum non posset consistere cum gratia, habens gratiam nõ posset peccare.

His demum aliqui obijciunt auctoritatem D. Thomæ, qui 2.2. q. 24. a. 10. docet, peccatum mortale destruere gratiam, non tantum demeritoriè, sed etiam effectiuè, quia omne peccatū mortale contrariatur caritati. Sed D. Thomam ibi nullo modo pro illis, sed potius pro nobis facere, patet Primò, quia ipse non dicit peccatum formaliter expellere caritatem, prout illi asserunt, sed effectiuè. Secundò, quia ibidem tam art. 11. quàm 12. expressè docet, peccatum

143
D. Thomas.

Qq 3 carum

Vtrum caritas, siue gratia habitualis, & peccatum mortale actuale sint de facto simul in eodem instanti;

LOrca 1. 2. sect. 6. disput. 40. vt melius ostenderet peccatum mortale actuale non habere physicam repugnantiam cum gratia habituali, docuit ea de facto in eodem instanti esse simul. Quam opinionem cum quidam tamquam parum consonam fidei grauius notassent, ipse 2. 2. sect. 3. disp. 22. in appendice eam susceperat. Probatque eam, quia prius est hominem peccare mortaliter, quam priuari gratia: ergo peccatum mortale & gratia sunt simul in eodem instanti. Antecedens probatur Primò, quia Trident. sess. 6. c. 11. docet, Deum iustos sua gratia non deserere; nisi ab ijs prius deseratur. Secundò, quia, vt omnes farentur, peccatum demeritorie destruit gratiam, Deo hanc in illius penam subrahente: atqui peccatum debet esse prius ipsa pena: ergo prius est peccatum esse factum saltem quoad internum consensum, quam gratiam tolli. Consequentia primi argumenti probatur: quia in illo priori natura, quo concipitur peccatum fieri siue consummari, gratia adhuc est: ergo est simul cum peccato.

Deinde partim explicando suam sententiam, partim respondendo quibusdam obiectionibus, Primò nu. 27. docet, gratiam habituale coexistere simul cum peccato actuale, eodem instanti temporis non continui & materialis, sed discreti & spiritualis. Ita vt instans consummationis peccati actualis (loquitur autem de interno consensu) sit vltimum instans illius actus, & simul etiam sit vltimum esse gratia habitualis: sequens vero instans immediatum sit primum instans peccati habitualis, & primum non esse gratia. Deinde n. 30. docet, etsi duo instantia temporis continui nequeant sibi mutuo immediate succedere, secus tamen esse in instantibus discretis. & n. 31. & 32. docet, duobus illis instantibus discretis respondere vnicum instans temporis continui, in quo gratia simul est, & non est. nec hoc inuoluerit contradictionem, quia illud instans temporis continui est solum mensura extrinseca illius actus & priuationis: mensura autem eorum intrinseca est instans discretum, respectu cuius non sunt simul in eodem instanti. Deinde nu. 33. hæc explicat exemplo aque tangentis durum planum, quorum extimæ superficies, etsi inter se distinctæ, tamen sunt simul in eodem indiuisibili loci.

Sed hæc inuolunt multa aperte absurda ac falsa, atque adeo directe contradictoria. nam Primò, nu. 27. dicit non esse concedendum gratiam & peccatum actuale coexistere simul in eodem instanti temporis continui, sed in eodem instanti temporis discreti. & tamen nu. 31. & 32. docet, gratiam & priuationem ipsius (in qua secundum eum consistit peccatum habituale) esse simul in eodem instanti temporis continui. Quare peccatum actuale quod est prius natura peccato habituali, erit simul cum gratia

carum expellere gratiam demeritorie. Tertio, quia dicto art. 11. ex eo quod à solo Deo possit produci, infert quod diminutio aut ablatio siue destructio gratia non possit fieri nisi à Deo subrahente gratiam in penam peccati. Quæ verè & propriè dici nequeunt, si peccatum formaliter expellat gratiam, sicut frigus calorem aut habitus vitiosus habitum virtutis: malè enim dicerem, hominem hunc habitum demeritorie destruere, eumque perire Deo eum subrahente in penam peccati: vt enim pereat, sufficit induci habitum vitiosum quo formaliter expellatur: nec opus est Deum ipsum subtrahere. Conantur aliqui huic argumento respondere; sed insufficienter, vt facillè patebit eos legenti: quare non putauì operæ pretium ijs refutandis immorari.

Si peccatum expelleret gratiam formaliter non expelleret eam demeritorie.

144
D. Thom.

Tertio, quia ipse D. Thom. art. 12. explicat quomodo peccatum contrarietur caritati, eamque effectiue expellat, non immediate per se formaliter, nec inducendo immediate formam aut priuationem ei repugnantem, vt alij volunt. Sed quia caritas statim definit esse in anima per hoc, quod aliquod obstaculum ponitur influentia caritatis à Deo in animam. quale autem hoc obstaculum sit, & quomodo peccatum contrarietur caritati pergit explicare his verbis: Manifestum est autem quod per quodlibet mortale peccatum, quod diuinis præceptis contrariatur, ponitur prædicta infusioni obstaculum; quia ex hoc ipso, quod homo eligendo præfert peccatum diuinæ amicitia, que requirit vt Dei voluntatem sequamur, consequens est vt statim per vnum actum peccati mortalis habitus caritatis perdatur.

145
D. Thom.

Ex quibus patet Primò, D. Thom. omnem contrarietatem peccati mortalis cum caritate in eo constituere, quod caritas nos inclinet ad conferuandam Dei amicitiam, quæ exigit vt eius mandata seruemus; & quod hæc per peccatum mortale violentur. quam contrarietatem patet solum esse moralem, non autem physicam.

Qua ratione peccatum effectiue expellat gratiam secundum D. Thom.

Secundò, eum sentire peccatum hac solum ratione effectiue expellere caritatem, quatenus efficiendo hominem indignum habitu caritatis, obicit Deo impedimentum, ne eam amplius in eo conferuet: idque tum ratione decreti diuini, quo statuit eam non conferuare nisi in amico, & consequenter in nullo peccante mortaliter: tum etiam quia non decet tantum Dei donum ac animæ ornamentum in peccatore conferuari, sicut reo læsæ maiestatis non decet relinqui vsum eorum ornamentorum, quæ solis amicis regis solent concedi. hæc tamen indecentia non est tanta, quin Deus secluso suo decreto possit plurimas habere causas, ob quas decenter caritatem in peccatore conferuaret.